

Een beleid voor de

Dubbelinterview Albert Jan Maat en Wilco de Jong

De hervorming van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) is na de gedane voorstellen in oktober als een ruwe diamant: de scherpe kantjes zijn eraf, nu moet het nog een definitieve vorm krijgen. LTO-voorzitter Albert Jan Maat en NAK-voorzitter Wilco de Jong geven hun visie op deze ruwe diamant en de manier waarop die geslepen moet worden om het 'nieuwe' GLB te laten schitteren voor Nederland.

Text: Ellen van den Manacker / Beeld: Sjoef Prins

Huidige voorstellen

Wilco: "NAK is enthousiast over de gedane voorstellen, maar wel met een grote 'maar'. We zien dat Ciolos kiest voor jonge boeren en daar ook beleid voor wil maken. Aan de andere kant zijn we teleurgesteld in de gestelde prioriteiten binnen het GLB. Ambities als innovatie en duurzaamheid, vertaald in biodiversiteit, water- of luchtkwaliteit, dierenwelzijn of gewasbescherming komen niet terug in de gedane voorstellen."

Albert Jan: "LTO is teleurgesteld in de voorstellen. Vooral de vergroeningsmaatregelen vallen ons tegen. We stellen de 30% niet ter discussie, maar zijn wel voor een andere invulling daarvan. Wij kiezen voor vergroening door middel van innovatie: leg de boeren een keuzemenu van vergroeningsmaatregelen voor en laat ze zelf kiezen wat ze doen. Daarnaast zijn we het niet eens met de herverdeling van het geld over Europa, waarbij Nederland veel meer moet inleveren dan onze buurlanden."

Besluitvorming

Wilco: "Gezien het kabinet gevallen is, zitten we qua besluitvorming in een onzekere periode. Het GLB loopt daarentegen gewoon door, in juni worden al een aantal besluiten genomen. Wij zien het liefst ondersteuning voor jonge boeren in de eerste pijler via een hectarebetaling en in de tweede pijler als bijdrage via duurzame investeringen. Dit steuntje in de rug geeft lucht in de eerste jaren na bedrijfs-overname en geeft een jonge boer de kans zijn innovatieve visie meteen te ontwikkelen en niet pas over tien jaar."

Albert Jan: "De besluitvorming omtrent het GLB hangt ook af van hoe Europa zich verder ontwikkelt. De euro is van beslissende invloed op het budget dat wij houden voor het GLB. Qua besluitvorming zien wij dat er met de alternatieven die wij voor vergroening hebben aan-

gedragen bij Eurocommissaris Ciolos en het Europees parlement beweging komt in Brussel. Maar het is nog een hardnekkig proces. Op het gebied van overleg en financiën verwacht ik daarom ook dat we, in dit tempo, de start van het nieuwe GLB in 2014 niet gaan halen."

Jonge boeren

Albert Jan: "Jonge boeren zijn de toekomst. Ik ben onder de indruk van de vernieuwingsdrang die daar heerst: er wordt vooral innovatief naar de toekomst gekeken."

Wilco: "Dat is onze doelstelling ook. Wat ons betreft hebben we in het GLB dan ook over een dubbele vergroening: investeren in de toekomst van de agrarische sector door verjonging én verduurzaming van de sector zelf. Jongeren nemen het bedrijf over, daar moet enorm geïnvesteerd worden om aan te haken bij nieuwe marktvragen en potentiële markten."

Albert Jan: "Daar kunnen wij ons goed in vinden. Alles wat helpt om nog meer boeren en tuinders te motiveren het bedrijf over te nemen, dat willen wij stimuleren. Wij zijn echter niet overtuigd van het feit dat één of twee procent uit het beleidspotje investeren aan jonge boeren leidt tot een golf nieuwe boeren. Passie voor het vak is veel belangrijker."

Wilco: "Waarom waren jullie eerst in strijd met de steun voor jonge agrariërs?"

Albert Jan: "Met onze achterban hebben we daarover discussies gevoerd. Het knelpunt lag bij het feit dat als het er bij de één op gaat, het er bij de ander af gaat. De vraag 'ga je voor het bestaande of kijk je naar de toekomst?' was daarin heersend. Wij zien de steun aan jonge boeren inmiddels als symbolische waardering."

Ondernemen-plus

Albert Jan: "Boer zijn is ondernemen-plus. Het ondernemerschap met een echte passie eraan. Die groene passie mag wat mij betreft meer uitgestraald worden. De mens

achter het product wordt steeds belangrijker. In de toekomst moet er een brug geslagen worden tussen stad en platteland: streekproducten, multifunctionele landbouw en stadslandbouw zijn daar al goede voorbeelden van."

Wilco: "Het uitleggen van het GLB speelt daarin ook een belangrijke rol. Vanuit de maatschappij wordt gevraagd waarom er zoveel geld in de landbouw wordt gestoken. Door het bedrijf open te stellen, kun je dat laten zien."

Albert Jan: "Als het produceren van voedsel en groen niet beter in beeld komt, dan zal dat op den duur een kaasslag in verschillende sectoren betekenen."

Samen sterk

Wilco: "In de lobby sta je met gezamenlijke besluitvorming heel sterk. NAK werkt daarom nauw samen met LTO wat betreft het GLB. Zo zitten we in samenspraak in de regiegroep GLB en proberen we het over alle uitingen die we op basis van het GLB doen zoveel mogelijk eens te zijn."

Albert Jan: "LTO wil niets liever dan een gezamenlijke inzet van NAK en LTO. Daarom betrekken we NAK bij zoveel mogelijk besluiten. Voor alle overleggen die we met de staatssecretaris hebben, is NAK bijvoorbeeld ook uitgenodigd en op 29 juni zijn zowel NAK als LTO betrokken bij een gezamenlijke conferentie over het nieuwe GLB."

Overgangsperiode

Albert Jan: "Wij streven naar een overgangsperiode van het 'oude' naar het 'nieuwe' GLB van zeven jaar. Er zijn bedrijven die meer dan tweederde van hun premies en toeslagen kwijtraken. Dat is heel ingrijpend en daar moet de tijd voor worden genomen."

Wilco: "Voor ons is in de overgangsfase duidelijkheid heel belangrijk. Duidelijkheid over hoe het straks wordt. Jonge boeren die aan de rand van een bedrijfs-overname staan, moeten

toekomst

weten waar ze aan toe zijn en welke keuzes ze moeten maken inzake het nieuwe beleid."

Albert Jan: "Die bijdrage uit het GLB is voor sommige bedrijven heel belangrijk. Als agrosector zijn wij goed voor een export van circa 72 miljard euro. Het aandeel in de nationale economie is, net zoals voor de werkgelegenheid, zo'n tien procent. De sector is de grootste agrosector van Nederland. Daarvoor krijgen we 900 miljoen uit Brussel, ik vind dat een acceptabel bedrag voor een vooruitstrevende sector. Met het nieuwe beleid moeten we in feite een drieslag maken: met de vergroening hebben we draagvlak om een behoorlijk budget te houden, alhoewel we flink moeten knokken voor dat budget. Daarnaast moet het nieuwe GLB ervoor zorgen dat we meer en beter produceren met minder energie en grondstoffen, wat ons uiteindelijk financieel sterker zal maken."

Wilco: "In de ideale wereld zouden we zonder subsidies leven, maar in de markt zoals die nu is, kan dat niet. Een goed GLB is de kracht van een goede economie." <

Veranderingen

De belangrijkste veranderingen voor boeren en tuinders in de laatst gedane voorstellen (oktober 2011):

- > Het historische model van toeslagrechten verdwijnt. In plaats daarvan ontvang je een basisbetaling per hectare. Je hebt recht op deze basisbetaling als je in 2011 een toeslagrecht hebt benut. Het benutten van één toeslagrecht is voldoende om in 2014 voor je hele areaal voor de basisbetaling in aanmerking te komen.
- > Niet het hele budget van de directe betalingen zal bestemd worden voor die basisbetaling: 30% daarvan wordt gereserveerd voor vergroening (het verduurzamen van de agrarische sector en het bijdragen van die sector aan natuur en natuurbeheer). Je ontvangt dit bovenop de basisbetaling, maar er worden wel eisen gesteld:
 - > Het aandeel permanent grasland moet gehandhaafd blijven;
 - > Akkerbouwers moeten 7% van het bedrijfsoppervlak reserveren voor ecologisch beheer;
 - > Akkerbouwers moeten gewasdiversificatie toepassen.
- > Als je niet aan de vergroening wilt voldoen, ontvang je niet de 30% vergroeningspremie, maar waarschijnlijk ook niet de basisbetaling per hectare.
- > Jonge boeren kunnen straks bovenop de basisbetaling en de vergroeningspremie nog een extra toeslag ontvangen, ter ondersteuning van de eerste jaren na de bedrijfsvername. <